

Veselības inspekcija

Audita rezultātā konstatētie fakti un izaugsmes iespējas

Anita Slokenberga
Veselības inspekcijas vadītāja

Rīga, 19.05.2021.

Veselības inspekcija

Vecums
ir nepārtraukta zaudējumu virkne.
Filips Rots ir teicis:
Vecums nav kauja. Vecums ir sakāve.

Veselības inspekcija

ITAI unikālais konteksts (1)

1. SAC viennozīmīgi ir mājas tiem rezidentiem, kuri tur dzīvo. Tomēr šīs mājas, saskaņā ar ESAO/OECD definīciju ir ilgtermiņa aprūpes iestāde (ITAI), kur aprūpe ietver abus aspektus – gan sociālo, gan māsu īstenotu medicīnisko/veselības aprūpi (*nursing*).

*Kaut arī SAC ir unikāli ar to, ka tie ir cilvēku mājas, nevis slimnīcas, **tajos jābūt ieviestiem līdzīgiem pamatprincipiem veselības aprūpes/ārstniecības procesu nodrošināšanā, kādi noteikti ārstniecības iestādēm, lai mazinātu kļūmju riskus un to radītos zaudējumus.***

2. Visos Inspekcijas pārbaudītajos SAC (**ne tikai tajos, kas reģistrēti ārstniecības iestāžu reģistrā**) tiek sniegti veselības aprūpes pakalpojumi un norit veselības aprūpes procesi:

klienta stāvokļa novērtēšana un reaģēšana uz tā izmaiņām; pacienta pārņemšana (handover) no/uz stacionāru; aprūpes turpināšana, mainoties personālam; zāļu ordinēšana, sadalīšana ievades devās un izdalīšana/ievadīšana klientam; izgulējumu aprūpe; glikozes līmeņa kontrole; asinsspiediena kontrole u.c. nepieciešamās manipulācijas

Veselības inspekcija

ITAI unikālais konteksts (2)

Cilvēkiem, pārsvarā vecākām personām ar sarežģītiem veselības stāvokļiem, ilgstoši uzturoties ITA vidē, palielinās pacientu drošības incidentu riski.

ESAO/OECD norāda uz ITAI videi raksturīgākajām klientu drošības kļūmēm:

1. kritieni;
2. izgulējumi;
3. ievainojumi (traumas);
4. vīrusu infekcijas;
5. infekcijas, kas saistītas ar stomu kopšanu vai autiņbiksīšu izmantošanu;
6. benzodiazepīnu neatbilstoša lietošana;
7. polifarmācija;
8. aprūpe no darbiniekiem, kuri ir mazāk kvalificēti nekā slimnīcu sektorā;
9. nepietiekoša hronisko slimību paasinājumu profilakse;
10. nepietiekoša augsta riska slimību nelabvēlīgo notikumu prevencija;
11. akūtu situāciju nepietiekama vai pārmērīga noteikšana,

Tas viss kopā ir galvenais hospitalizācijas cēlonis ITAI klientiem.

Veselības inspekcija

SAC Inspekcijas skatījumā (1)

Kas ir SAC ?

Atbildot uz jautājumu, kas ir Sociālās aprūpes centrs, Inspekcijas ieskatā – tā ir iestāde ar *mājīgu, mājai pietuvinātu*, bet profesionāli organizētu vidi ar nopietniem ārstniecības procesiem*, kas nodrošina personai, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, pilnu aprūpi (gan sociālo, gan medicīnisko) un rehabilitāciju, ja rehabilitācijai ir potenciāls un tā ir nepieciešama.

* Ārstniecības procesi

- Zāļu sadales un aprītes process;
- Akūtu saslimšanu vai hronisku saslimšanu paasinājuma agrīnā atpazīšana;
- Augsta riska klientu/pacientu ar smagām hroniskām saslimšanām aprūpe;
- Izgulējumu monitorēšana;
- Masveidīgi infekciju un epidēmijas profilakses pasākumi (vakcinācija; epidemioloģiskā drošība);
- Efektīva komunikācija, t.sk. medicīnisko ierakstu uzturēšana, aprūpes koordinēšana, t.sk. sadarbība ar ģimenes ārstu, pacienta pārņemšana (*handover*) pārvešanas procesos, t.sk pilnvērtīga veselības stāvokļa informācijas nodošana maiņu nodošanas procesā u.tml.;
- Pacientu drošības kultūra, t.sk. nevēlamu notikumu ziņošana-mācīšanās (ESAO uzsvē pacientu drošības un kultūras riskus ilgtermiņa aprūpes iestādēs).

Veselības inspekcija

Identificētie drošības riski SAC veselības aprūpē

1. Kvalificēti aprūpētāji

Profesionālu
aprūpētāju
trūkums

Augsts klientu
monitorēšanas
riskā līmenis:
kritieni,
izgulējumi,
klientu
personīgās
higiēnas
nepietiekamība

Aprūpes riski
pretepidemioloģisko
prasību ievērošanā

Kompetenču riski

Veselības inspekcija

Identificētie drošības riski SAC veselības aprūpē

2. Kvalificēts ārstniecības personāls

Monitorēšanas riski klientiem ar hroniskām slimībām (cukura diabēts, osteoporoze, mirdzaritmija, paaugstināts vai mainīgs asinsspiediens u.c.)

Ģimenes ārstu nepietiekama motivācija klientu uzraudzībā

Medmāsu kompetenču riski

Augsts risks akūtu, hronisku saslimšanu un to paasinājuma agrīnā atpazīšanā

Nepilnības med. dokumentācijā klientu pārņemšanā, zāļu aprītē

Veselības inspekcija

Identificētie drošības riski SAC veselības aprūpē

3. Administratīvie riski

Digitalizācijas
nepietiekamība vai
neesamība

Profesionāla
profesionālās izaugsmes
nodrošinājums

Aprūpes kvalitātes un
drošības pārvaldības
riski (t.sk. indikatoru
iztrūkums)

Veselības inspekcija

Secinājumi

1. SAC ir mājai pietuvināta profesionāla vide, kura ir klientu mājas, bet vienlaikus tajos jābūt līdzīgiem pamatprincipiem VA/ārstniecības procesu nodrošināšanā, kādi noteikti ĀI, lai mazinātu kļūmju riskus un to radītos zaudējumus.
2. Visos SAC, neatkarīgi, vai tie reģistrēti ĀIR, norit veselības aprūpes un ārstniecības procesi.
3. Nepietiekami ieviestas SAC raksturīgās aprūpes metodes (kritiena risks, klienta veselības stāvokļa novērtēšana, t.sk. vitālo funkciju novērtēšana un agrīna veselības stāvokļa pasliktināšanās atpazīšana, augsta riska notikumu prevencija).
4. SAC un ĢĀ sadarbībā ir būtiski trūkumi, kas saistāmi gan ar neizdevīgu apmaksas modeli, gan SAC klientu veselības stāvokļa specifiku, gan ar digitalizācijas nepietiekamību.
5. Personāla resursi (māsas, aprūpētāji) ir ievērojami nepietiekami, un personālā kompetence neatbilst reālajai nepieciešamībai kvalitatīvas un drošas aprūpes nodrošināšanā.
6. Digitalizācijas trūkums rada nopietnus riskus ne tikai klientu plūsmas pārvaldībā, bet arī procesu caurspīdīgumā, pakalpojumu uzskaitē un kvalitātē.

Veselības inspekcija

Secinājumi

Veselības un drošības izvērtēšanai pastāv ļoti precīzi kritēriji, kas ir izsekojami un monitorējami, tādēļ tos var ātri sakārtot.

Prakse rāda, kas visvairāk piesaista darbinieku uzmanību klientu ķermeniskai aprūpei:

- vai zaudē svaru;
- vai lieto / nelieto zāles;
- vai ir bijuši / nav bijuši kritieni, *nevis tas, vai viņš jūtas vientuļš.*

Svarīgi būtu pievērst maksimālu uzmanību klientu emocionālajam stāvoklim, jo tā izmaiņas būtiski ietekmē arī viņa fizisko labsajūtu.

Veselības inspekcija

Mums ir jārikojas!

**Senioriem
sociālās aprūpes centros
var būt labāka dzīve nekā tagad.**

Veselības inspekcija

Paldies par uzmanību!